

ЕДИНЪ БРОЙ
10 СТ.

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

ЕДИНЪ БРОЙ
10 СТ.

ИЗЛИЗА ПОНЕДЪЛНИКЪ, СРЪДА И ПЕТЪКЪ

Абонаментъ за България: 7 лв. шестмѣсечно; за иностранство: 14 лв. — Обявления: 15 ст. за кв. см. — Всичко що се отнася до в-ка се адресира до дирекцията на в-къ „Добруджа“ — Бабадагъ. Ръкописи назадъ не се връщатъ.

Цѣлитѣ на войната и народнитѣ идеали. — Новиятъ канцлеръ за България и мира. — Райхстагътъ за българскитѣ аспирации. — Рускиятъ фронтъ пробитъ. — Устройството на Аспаруховия лагеръ разкритъ.

Цѣлитѣ на войната и народнитѣ идеали

На в. „Миръ“.

Въ двѣ последователни статии, едната озаглавена „Цѣлитѣ на войната и близкиятъ изтокъ“ и втората „Идеализмъ въ кърви“, печатани въ бр. бр. отъ 9 и 10 юлий, „Миръ“ писа на горната тема.

Тенденцията на статитѣ не е достатъчно ясно очертана; и читателътъ остава съ впечатлението, че спорѣдъ автора на тия статии, грубитѣ интереси на силнитѣ държави, които съставляватъ истинскитѣ цѣли войната тържествуватъ, а народнитѣ идеали, които възпламвяватъ народнитѣ маси въ тѣхнитѣ борби, оставатъ удавени въ кръвта на борящитѣ се за право и идеали народи.

Безспорно въ тая мисълъ има голяма частъ отъ една истина, която изразява действителността на нѣщата. Но тая истина е прѣдставена въ едностранчива свѣтлина, която азъ възниктава и смущава умоветѣ.

Цѣлата истина има по другъ образъ, тоя на възходящата звѣзда на народнитѣ идеали, които все по-вече и по-вече добиватъ своя реаленъ образъ и които мимо грубитѣ интереси и цѣли, които държавитѣ и държавинитѣ влагатъ въ тия на войнитѣ, пробиватъ своя пътъ въ живота на народитѣ.

Има нѣщо по-силно и по-върховно отъ желанитѣ цѣли, които държавинитѣ влагатъ въ кърватѣ международни конфликти, това сѫ идеалитѣ, отъ които на които тия войни се водятъ, защото все таки, тия идеали се налагатъ въ окончателната ликвидация на тия конфликти при сключване на мира, и често пъти независимо дори отъ резултатитѣ на самата война и военната мощъ на държавитѣ, които я водятъ.

Примѣри въ историята, които потвърждаватъ тая истина изобилствуватъ и до скоро типичния примѣръ, който ти ни сочеше, бѣ фактътъ, че въпрѣки своитѣ поражения, Италия осмисли своето национално обединение; когато Турция въпрѣки своитѣ блѣски завоевателни успѣхи и оная военна мощъ, загуби постепенно своитѣ владѣния, добити въ разрѣзъ на народнитѣ идеали и права, на които тя бѣ противопоставила само своята сила и грубитѣ цѣли на своитѣ завоевателни войни.

Днесъ ролитѣ се промѣниха: Турция освободена отъ тежестта на владѣнето надъ чужди територии, прѣживява епохата на своето възвръщане, когато Италия въ своитѣ завоевателни аспирации надъ чужди земи, прѣживява кризата на своята политическа немощъ и недовѣрчивостъ, прѣлюдията на своето прѣдстоящо падение отъ инеостала на първоначална европейска сила.

Фактътъ се обявява съ социалнитѣ закони, които господствуватъ въ живота и развитието на народитѣ, мимо добрата човѣшка воля на; откъснатитѣ личности; и които мимо произволно вложени отъ тѣхъ цѣли въ социалнитѣ събития, сѣдватъ отсѣствени пати на томъ животъ и това развитие.

Така се обявява и фактътъ, че днешната война независимо отъ цѣлитѣ, които воюнитѣ държави бѣха вложени въ нея при нейното започване, ражда свободата на Полша, Украйна, Македония, Добруджа, Ирландия, Финландия и тая на самата Русия. И нейнитѣ цѣли, каквито и да бѣдатъ, тѣ ще намѣрятъ удовлетворено само въ оная разрѣзъ, който идеалитѣ на борящитѣ се въ нея народи ще оставятъ.

свободни за тѣхъ, като съвмѣстими съ минимума на оная социаленъ императивъ, който тия идеали сѫ продиктували на държавитѣ и тѣхната властъ, като неотстраняема необходимостъ за живота на народитѣ.

Ето защо мисълта, че грубитѣ цѣли, които държавитѣ влагатъ въ войната, владѣятъ надъ народнитѣ идеали и ги удавятъ въ пролѣтата кръвъ не е пълна, не е пълно вѣрна и страда отъ очевидна една едностранчивостъ.

Вѣрното е, че народитѣ плащатъ съ своята кръвъ осмислянето на своитѣ идеали, които въпрѣки несловитѣни съ тѣхъ произволно вложени въ войнитѣ груби цѣли отъ страна на изгогледитѣ държавини и дипломати, рано или късно налагатъ своето господство и своето тържество надъ всѣко дипломатическо изгогледство, надъ всѣки произволъ, надъ всѣка груба сила и междудържавно безправие.

Единственото ефикасно сръдство обаче, противъ това безправие и противъ грубата сила, съ която то сѫ служи, сѫ остава силата на идеала, който слома робскитѣ вериги и дава свободата мимо всѣкакви други цѣли на войнитѣ, които вѣрменитѣ дипломатически събития възлагатъ въ тѣхъ.

Новиятъ канцлеръ за България и мира.

Двѣ знаменателни телеграми. Райхстагътъ за българскитѣ аспирации. Въпросътъ за мира и нашето обединение.

19.VII. Между новия германски имп. канцлеръ г. д-ръ Михаелсъ и министъръ-прѣседателя г. д-ръ Радославовъ сѫ размѣнени слѣдитѣ телеграми: „До Негово Прѣвзходителство г. д-ръ Радославовъ, София. Повианъ по довѣрието на Негово Величество Императора и Краля, които милостивъ Господаръ, на поста германски имперски канцлеръ и пруски министъръ-прѣседателъ, считамъ за дълбоко пречувствено дългъ, да увѣря Ваше прѣвзходителство, какво голямо значение и азъ отдавамъ на цѣлната поддрѣпка, която Ваше Прѣвзходителство тѣй щедро давахте на моя прѣдшественитѣ при изпълнене на службата му. Изпълненъ съ непоколебима вѣра въ крайната побѣда на нашитѣ увѣщания съ слава оражия, азъ считамъ за мой най-благороденъ дългъ да поддрѣжамъ съ неизмѣнна вѣрностъ сключенитѣ договори и съглашения. Надѣвамъ се, че ще имамъ възможностъ, слѣдъ щастливо сключения миръ, да спомогна за все по-задушновото развитие на отношенията между тѣсно съюзенитѣ народи. — Михаелсъ“.

На тая многознаменателна телеграма министъръ-прѣседателя г. Радославовъ е отговорилъ съ слѣдната: „До Негово Прѣвзходителство д-ръ Михаелсъ, германски имперски канцлеръ и пруски министъръ-прѣседателъ, Берлинъ. Телеграмата на Ваше Прѣвзходителство, която съ затрогващи сръдцето думи изтъква изпитания задушновъ съюзъ на нашитѣ страни и народи, ме кара и по този начинъ да посторя моитѣ най-сърдечни пожелания по случай повикването на Ваше Прѣвзходителство на чело на имперскитѣ работи въ една тѣй-цѣлна съ отговорностъ вѣрме. Цѣлото съ надежди увѣрване и непоколебимата вѣра на Ваше Прѣвзходителство въ крайната побѣда ще намѣрятъ най-живъ отзвукъ въ моето естество и ще направятъ, ако това е възможно, още по задушновъ отношенията на двата народа. Захруне пролѣтата кръвъ на нашитѣ най-добри сънародници започна нашия завърденъ съ неизмѣнна вѣрностъ на договоритѣ съюзъ и о залогъ, че слѣдъ щастливо сключения миръ, България, тѣсно свързана съ Велика Германия, може да бѣде сигурна за едно щастливо бъдеще. Моитѣ и на правителството сили и най-добра воля сѫ, както прѣдтъй и сега, посветени на стрѣмже, да се осмисли всѣчко това. Д-ръ Радославовъ“.

Важни извѣщения на Ерцбергъ. Берлинъ, 19.VII. Депутатътъ Ерцбергъ заяви на единъ български политикъ: „Заклученето на декларацията за миръ на

райхстага гласи, че германскитѣ народъ се бори за да осигури своето и на съюзникитѣ си съществуване и развитие. По отношение на България, това значи обединение на всички българи въ една държава подъ славното управление на царъ Фердинандъ. Това, къмъ което България се стрѣми, не е насилствено териториално разширение, а връщане на бивши български, насилствено отнети, земи и свободно обединение на всички българи въ една държава. Така декларацията отговаря въ всѣко отношение на желанията на българския народъ.“

Б. Р. Ерцбергъ е депутатътъ отъ Райхстага, който взема инициативата за групирането на парламентарнитѣ дѣлци за гласуване на резолюцията за мира, която публикувахме въ миналия брой на вѣстника. Той е също така и авторъ на резолюцията, която бѣ гласувана отъ Райхстага, слѣдъ обявяването на германскитѣ партийни водачи и политически мѣже, въ което съвѣщане вземаха участие генералъ фелдмаршалъ Хинденбургъ и генералъ Лудендорфъ.

Д-ръ Михаелсъ за мира. Германскитѣ условия. Рускиятъ фронтъ пробитъ. Науенъ, 19.VII. Новиятъ канцлеръ Михаелсъ държа очакваната съ голямо нетърпѣние първа рѣчь въ Райхстага.

Слѣдъ като прѣдседателя на Райхстага д-ръ Кемфъ избори заслужитѣ на Ветманъ Холвегъ, пречега указа за назначаването на новия канцлеръ. Д-ръ Михаелсъ започна рѣчта си, която бѣше кратка, прѣпита съ обити изрѣчения, напълно отговорили на личността на новия канцлеръ. Д-ръ Михаелсъ избори на първо мѣсто обстоятелствата, при които е послѣпостъ сѫ, слѣдъ това продължи: „Германия не искаше войната; тя не се стрѣмеше къмъ насилствени завоевания, но искаше съ насиле да се увеличава, за това Германия нѣма да продължи войната нито съ денъ повече, ако се дойде до прѣговори за почетенъ миръ. Това ние, което искахме, то е да сключимъ миръ, който съ успѣхъ да продължава за дълго време. Бѣдѣнето германско покойние трѣба да черпи поука отъ днешната война, трѣба да му създадемъ такъвъ миръ, който да го посприва къмъ мирна действителностъ за свѣтло прѣкарване на дълги вѣкове. Нашитѣ народъ, който не бромъ още 70 милиона, пазимъ храбро и достойно, съ оръжие въ ръка, рамо до рамо съ вѣрнитѣ си съюзници, прѣдѣлитѣ на татковината отъ една многомилионна маса отъ народи и доказва, че той сѫ е поставилъ на първо мѣсто за цѣль да запази прѣдѣлитѣ на татковината. По пататѣтъ той вѣрва, че нѣма да влѣзе въ прѣговори съ противникитѣ си до тогава, до когато тѣ искатъ да откасятъ частъ отъ отечествената земя. Прѣговоритѣ за миръ чрѣвъ разбирателство и уредване условията за живота, трѣба напълно да гарантиратъ за инаги границитѣ на империята, както на континента, така и по море.“

Слѣдъ това канцлерътъ повтори тази частъ отъ резолюцията на рѣшенето на Райхстага, въ която се казваше, че мирътъ трѣба да бѣде основа за едно постоянно напѣрдѣване на народитѣ, той трѣба да прѣмѣне всѣчко що сѣзва тѣхното икономическо напѣрдѣване. Той трѣба да ги осигури, че днешниятъ въоръженъ съюзъ на нашитѣ неприятели ще се прѣобърне въ атомански съюзъ. Ние не можемъ да прѣдложимъ още единъ пътъ миръ, защото той ни се отказа първи пътъ. По правителството воглави съ цѣлия народъ и армия сѫ готови да чуятъ, че нашитѣ неприятели сѫ се отказали отъ своитѣ завоевателни и унищожителни цѣли и че желатъ да сключатъ миръ. Ние тогава ще имъ кажемъ честно, че сме готови да чуемъ това, ще тѣ имамъ да ни кажатъ. По прѣхраната на населението канцлерътъ заяви: „Най тежкитѣ мѣсець юлий е на изтичане“.

По положението на источния фронтъ канцлерътъ пречега една току що получена прѣди положилъ частъ телеграма, която гласи: „Слѣдъ осъществяването на руската офанзива въ источна Галиция, една дѣлътъ депривитѣ започна силна атака, която бѣде разбита отъ германскитѣ и австро-унгарски сили, прѣдшественитѣ лично отъ генералъ фелдмаршалъ принцъ Леополдъ Баварски. Съюзнитѣ войски пробиха рускиятъ позиции при Злочовъ“.

Военни новини.

Македонски фронт, 17 юлий. Слаба огнеста дейност по цялния фронт, само по Добро-поле артилерийският огън беше по-оживен. Въ Мъгленско при Иште, беше прогонено едно неприятелско разузнавателно отделение. Край Долна Стружа схватки между патрулите и почтоните.

18 юлий. Малко по-оживен артилерийски огън между Охридското и Преспанското езеро, източно от Черни и при дънния бряг на Вардара. По останалата част от фронта, слаба бойна дейност. Край Долна Стружа бяха прогонени конни разузнавателни команди.

Ромънски фронт, 17 юлий. При Махмудия рѣка артилерийска и пушечна стрѣла. При Тулча пушечен огън. При Наръеш и по височината Будаеш отбѣли артилерийски изстрѣли.

18 юлий. При Исака отбѣли пушечни изстрѣли.

Нови пѣнини въ германски рѣцѣ. Науенъ, 19.VII. Слѣдъ силна артилерийска дѣятелностъ Хесенскитѣ войски атакуваха французскитѣ позиции югозападно отъ Сентъ-Кентецъ. Неприятелътъ остави значително число пѣнини и много картечници въ наши рѣцѣ и увеличилъ своитѣ загуби съ прѣдприетитѣ по-вечери и сутринта срѣщу спечеленитѣ отъ насъ окопи безрезультатни атаки.

Отнети нови позиции. 19.VII. Нашитѣ огъни принудиха французитѣ да очистятъ частъ отъ неотдавна спечелената ноща по Високата планина. Въ гората при Авокуръ, съ една атака вземемъ обратно изгубенитѣ прѣди нѣколко дни позиции.

Пропаднали руски усилия. 19.VII. Съверозападно отъ Лудецъ и въ източна Галиция наши илдрующи части успѣха да взематъ едно пѣдино число пѣнини. Южно отъ Дибетръ руситѣ нападнаха съ голѣми сили завладѣнитѣ отъ насъ обратно позиции по височината, но на всѣкъ бѣдоха отбѣли съ тежки загуби. Между гориститѣ Карпати и Черното море ижеаки голѣми военни дѣйствия.

Лудендорфъ за мира. 19 юлий. Въ време на събѣщанията между Главното Командуване и членоветѣ на Райхстага, генералъ Лудендорфъ заималъ слѣдното за подполютата война: „Главното командуване желае да увери неприятелското военно стѣпанство, а особено муниципалното производство. Армията на западъ е много облекчена отъ дѣйността на подводницитѣ. Неприятелското производство на муниции е намалено. Така задружната работа на морината и армията е прихвърна, съгласно огромнитѣ размѣри на всеобщата война, отъ които ние сме още изцѣло погълнати. Главното Командуване вѣрва, че подводната война ще сломи дѣеспособността на Англия, като намали тонажа, и това желание ще се изпълни, и въпреки Америка, ще докара желания и отъ Главното Командуване миръ“.

Руско отстъпление въ Персия. 18.VII. Въ Персия 60 километра източно отъ Сюлѣмание, една паша частъ атакува руситѣ, нахлуващи се въ прохода Гариш и ги отхвърли вътъ Сепъ. Неприятелътъ загуби 70 челоѣва, 2 картечници и оръжие.

Избити дѣца отъ френски хидроплани. Цариградъ, 18.VII. Въ Ада на французскитѣ хидроплани бомбардираха училището. Дѣца учители, 11 дѣца и 7 други цивили хора бѣдоха ранени. Отъ раненитѣ 4 умрѣха.

Германски успѣхи въ въздуха. Берлинъ, 18.VII. Наши авиатори свалиха въ въздушенъ бой 11 аероплана, слѣдъ това бѣде сваленъ единъ балонъ отъ наши авиатори, прѣзъ което време нѣкъ пашата артилерия свали други 4 неприятелски балони.

Нови германски успѣхи на западъ. Науенъ, 18.VII. Между Холебеке и Варнетотъ бѣдоха отбѣли въ рѣкопашенъ бой английски разузнавателни атаки. По канала Ла Бассо, Леонъ и Лена, както и по двата бряга на рѣката Скаръ, артилерийскитѣ огъни по-вечери бѣ доста оживенъ. На смръкване англичанитѣ нападнаха съверно отъ шестото Арасъ — Камбръ; тѣ бѣдоха отбѣли до единъ слабъ упоренъ пунктъ, западно отъ Лабуа. Настѣпаната тая заранъ английска дружина съверно отъ Фресноа бѣде разпрѣсната съ огъни.

По дѣния брягъ на рѣката Мюза се водѣше бой прѣзъ цѣли денъ. Схѣдъ три часа артилерийска дѣятелностъ французитѣ нападнаха по единъ фронтъ отъ 5 километра широчина, отъ гората Авакуръ до западно отъ Муртъ Омъ. Въ изния дѣлъ на гората Маленкуръ, отъ двѣтѣ страни на шосето Маленкуръ — Ена, неприятелитѣ проникна слѣдъ оживотенъ бой въ завладѣнитѣ отъ насъ на послѣдно лѣво окопи, на всѣкъ другѣ той бѣдъ отбѣлѣнатъ. По-вечери съ ново прѣдприетитѣ атаки неприятелътъ се опитваше да разшири своитѣ придобивки. Нападението пронагна и при това съ значителни за неприятеля загуби.

Руситѣ отбѣли и при Новикъ. 18.VII. Оживена боева дѣятелностъ владѣше при Рига, както и южно отъ Дѣнабургъ и Сморгонъ; въ източна Галиция отъ нѣтъ силенъ при Веззани. На Карпатитѣ, въ прѣдинозичионата мѣстностъ, базарски и вѣротски части вземаха слѣдъ обща атака, упорно отбраниваната отъ руси височина източно отъ Новикъ и отъ тукъ отбѣлѣнаха рускитѣ контра атаки. Схѣдъ и по другитѣ пунктове по линията Домница руситѣ бѣдоха издѣскани при локални бойове.

Найзерътъ и флотата. Берлинъ, 19.VII. Вчера императорътъ прие министритѣ Ленце и Шормеръ, а тази заранъ — държавния секретаръ за морината, началника на штаба на морината, министра на войната и началника на кабинета на министра на морината.

Изъ чужбина

(Съобщения на В. Т. А.)

Германски отстъпки на Норвегия. Копенхагенъ, 19 юлий. В. „Националъ Титендъ“ съобщава: Министрътъ президентътъ Кимъ-Зонъ е съобщилъ въ Стокхолмъ, какво Норвегия получила гаранция отъ Германия, че Норвежкото патуване за Америка нѣма да бѣде спъвано.

Едно английско признание за нарушение на неутралитетъ. 19 юлий. „Корреспондентъ Бюро“ узнава, че британското правителство, према отговорността по хвърлянето на бомби върху езерото Даринъ прѣзъ нощта на 29 срѣщу 30 априлъ.

Нови кървави безредици въ Петроградъ. 19 юлий. Агенцията „Райтеръ“ отъ 17.VII съобщава, че на 16 того, вечерта е станала манифестация отъ страна на националиститѣ. Въ продължение на цѣли часове сѣ мицували изъ града съ автомобили войници, матрози и цивили, всички въоръжени. На „Невскитѣ Проспектъ“ стрѣляно; мнозина хора има убити. Първиятъ картеченъ полкъ трѣбна да е направилъ бунтъ.

Гръцки апелъ за защита на Гърция. Бернъ, 19.VII. Живущитѣ въ Женева, Цюрихъ, Лозана и Нюшателъ гръци обнародватъ единъ позивъ до рускитѣ прѣдставители въ прѣдстоящата парижка конференция, които ще уреди балканскитѣ работи. Гръцитѣ молятъ рускитѣ прѣдставители въ името на прогласенитѣ отъ руската революция свобода и справедливостъ да защитаватъ гръцката кауза и особено да искатъ възстановяването на нахърненитѣ гръцки свободи, отстраненето на чужди войски и прѣмъхването на чужди контролѣ.

Съгласенската конференция отложена. Римъ, 19.VII. Споредъ вѣстникитѣ парижката конференция на съгласеностъ бѣла отложена, защото, поради работитѣ на парламента, английскитѣ министри не можали да участвуватъ. Конференцията щѣла да се открие не по-рано отъ 23 юлий.

Австрийски условия за мира. Виена, 19.VII. Едно събрание, свикано отъ парламентарни мѣже отъ разпартитѣ партия, за да разиска военнитѣ цѣли и на което присѣдствуваша държавни мѣже, членове на парламента и професори, гласува единодушно една резолюция, съ която иска австро-унгарското правителство, което първо призна формулата за миръ чрѣзъ съгласие, да постѣпанува въ този пѣтъ, Австрия иска не само свършването на тази ужасна война, но и нахърненъ миръ. Събранието поканва организаторитѣ да създадатъ организации, които да спечелатъ общественото мнѣние за проекта, да се възобнови Австрия на демократични основи и истинско равноправие.

Около англо-холандския конфликтъ. Поуенъ, 16.VII. По поводъ нападението отъ английскитѣ параходи върху германскитѣ параходи въ холандскитѣ териториални води, холандскитѣ В. „Мазбоде“ пише: „Касае се за едно голѣмо нарушение на нидерландското висше право и за това нашето правителство трѣбна да прѣдѣстира съ всѣки сили. Нужни сѣ най-бързи и ясни обяснения отъ английското правителство, респективно английското адмиралтейство. Тая постѣпка ни кара да се обърнемъ назадъ и да си припомнимъ, каква роля се е засла да играе Англия по отношение малкитѣ държавници отъ начало на войната“.

Лондонскитѣ вѣстникъ „Таймс“ пише върху държането на неутралитѣ държави, особено на Холандия: „Другитѣ държави можатъ да се считатъ отъ Англия само тогава строго неутрални, ако възприематъ английскитѣ схващания и планове“. По тол поводъ графъ Ревентхофъ пише въ германския ежедневникъ: „Касае се за грѣжливо приготвенъ отъ по-рано платъ, за едно нападение на германски параходи въ холандскитѣ крайбръжни води, съ което се цѣлеше едно изнасилване на холандския неутралитетъ“.

Заловени съгласенски шпиони въ Швеция. Стокхолмъ. Споредъ в. „Автомъ Владе“ и „Алеандъ“ Шведската полиция е нападнала въ диритѣ на единъ съгласенски шпионажъ. Касае се за разширяването на търговския шпионажъ, който се вербувалъ отъ морското аташе на една съгласенска легация въ Стокхолмъ. Шпионитѣ се патували около шведскитѣ пристанища и съобщавали за отнѣтуването и пристигането на германскитѣ параходи. Идната сѣдница ще се публикува полицейския докладъ по тая работа.

Около конференцията на сѣциалиститѣ. Стокхолмъ, 17.VII. Рускитѣ делегати имаха срѣща съ австрийския депутатъ Дасински. Днесъ тѣ трѣгватъ за Лондонъ, гдѣто ще се срѣцнатъ и съ французскитѣ делегати.

Контра революция въ Китай. Републиканскитѣ войски атакуваха Пекинъ. Генералъ Чангъ Хунъ избѣга въ австроунгарската легация. Боятъ съ другитѣ императорски войски продължава въ града, гдѣто избухна голѣмъ пожаръ.

Силонъ и Хелферихъ при Найзера. Берлинъ, 18.VII. Кралътъ прие въ поведѣлнитѣ слѣдъ обѣдъ на прѣдлжителенъ докладъ министра Сиговъ и държавния секретаръ Хелферихъ. На вечерта бѣдоха поканени горнитѣ двама, държавния канцлеръ Д-ръ Михалесъ, генералъ Фелмаршалъ Хинденбургъ и генералъ фонъ Лудендорфъ. Къмъ 5 часа послѣднитѣ двама се завърнаха въ главната квартира.

Добруджанци, разпространявайте в. „ДОБРУДЖА“

Фениксъ.

ДОБРУДЖА

(ВЪ НЕЙНОТО ИСТОРИЧЕСКО МИНАЛО).

X

Добруджа подъ турцитѣ.—И прѣзъ XVI в. Добруджа си остава центъръ на българската духовна и економическа жизнестотъ.—Рагузинитѣ Гундуличъ и антиохийскитѣ патриархъ Макарий за българския характеръ на Добруджа прѣзъ тоя вѣкъ.—Добруджанци рагузини поданици.—Назакитѣ на Мазела въ Добруджа и периодътъ на нескончаемитѣ руско-турски войни.—Реузачеи за Добруджа прѣзъ XVIII в.—Страшнитѣ години за Добруджа.—Добруджа пустиня и все пакъ българска.

23. Въ епохата на второто българско царство, центърътъ на политическия ни животъ се прѣнася отъ Добруджа въ Търново и Мизия; центъръ на економическия ни животъ, обаче, си остава Добруджа, въхѣто той се е развивалъ и цѣлѣтъ, въпреки честитѣ и разорения до кѣдъ срѣдната на 17 в., когато Добруджа е прѣтърпѣла новѣ разорения. Това се обяснява съ географическото положение и економическото благосъстояние на тая област, което обяснява и посетитѣлната ѣ космополитическа окраска.

Центърътъ на търговията съ италианскитѣ републики е билъ тожъ въ Добруджа, и ние виждаме, между българскитѣ царе и господари, прѣзъ Добротичъ да се славятъ и съ своята флота, а синъ му Ивану, още

отъ първитѣ дни на своето властуване, да сключва специални търговски договори съ Генуезката република. Началото на тия живи търговски сношения датира още отъ прѣмето на Ивана Асѣна II, който съ една грамота до рагузини нѣкъ дата разрешението: „да си купуватъ и продаватъ въ Търново и по всемо Загорю (сѣверна България), въ Прѣславъ и въ Карвунската хора“. (Шафарикъ Раматъ).

„Карвунската хора“ или областъ, това е Добруджа, наричана прѣди Добротича по името на Карвона посетитѣлнитѣ Балчикъ.

Отъ тогава, тя става търговски центъръ на България и ние виждаме Джорджича въ 16-и вѣкъ да отожествява ѣ горно ѣ Византия съ Добруджа и прилежащитѣ ѣ области Дѣли орманъ и Герхово, които сѣ съставявали Добротичовитѣ и Иванкови владѣния.

Отъ бѣлѣжитѣ на Матей Гундулича, посланикътъ на Рагузката република при Високата Порта, отъ 1674 год., нѣкъ виждаме, че и въ XVII вѣкъ Добруджа си остава единъ отъ най-оживенитѣ търговски центрове въ България и че почти въ всѣки добруджански градове въ негово време сѣ живѣли рагузини и рагузини поданици. И пожеже рагузини били свободни въ Турция, могли да купуватъ и продаватъ безъ дори да плащатъ данѣкъ и мито, могли да иматъ чераки и свещеници, които въ всѣко време да извършватъ богослужението си и явно и тържествено, което било забранено за раята; то българитѣ почватъ да приематъ католицизма за да доблятъ рагузкото поданство. Отъ 6-тихъ

черкви, които рагузини иматъ въ цѣла България, три отъ тѣхъ се намиратъ въ Добруджа: въ Силистра, Провадия и Баба (сегашнитѣ Бабадагъ). Свещеникътъ отъ Баба е ходилъ да служи въ Исака, Исмаилъ, Тулча, а тои отъ Провадия въ Варна, Шуменъ и Назарджикъ (Др. 111-112).

Отъ пѣтешествието на антиохийския патриархъ Макарий прѣзъ 1689 г. въ Добруджа, узнаваме, че въ това време Иглия и Мачинъ сѣ били чисто български градове. Тръсналъ отъ Кюстенджа, слѣдъ като минава едно нѣско и пусто поле, Макарий стига въ малко едно градче на християни-българи нарѣчено Иглия, което се намира въ срѣдната на Дунава. „Отъ него има кѣдъ и по сухо. То се намира подъ мохамеданско управление, но видѣхъ, казва Макарий, крѣстове дигнати въ градчето, край пѣтницата и гробницата. Има и една черква въ града. Отъ тукъ стигнахъ въ града Мачина (Мачинъ), нахлуващъ се на Дунава и съдържашъ 420 кѣдъ на християни-българи. Той е най-крайнитѣ градъ отъ подъ турското владѣчество и се намира въ силистрепския пашалѣкъ. Има турски административни чиновници и единъ кѣдъ“. (The Travels of Macarius Patriarch of Antioch transl. F. C. Balfour. A. M. Oхон London t. I стр. 42 по At. Ashore).

Икономическиятъ и духовнитѣ животъ на българитѣ слѣдователно въ епохата и на най-тъмнитѣ периодъ отъ турското владѣчество е продължавалъ да се проявява въ добруджанския край, ако, прѣзъ това време нормаленъ общественъ животъ за българина и да не е билъ възможенъ, вслѣдствие на което той поч-

Хроника

Устройството на Аспаруховия укръплен лагер при Николиця. Разкопките при Николиця, под ръководството на г. Карл Шкорпиал, разкриват следните подробности по устройството на Аспаруховия лагер:

Цялостният лагер образува едно кале, външният ров на което обгръща едно пространство от приблизително 40 четириъгълни километра.

Той се състои от 3 реда окопи: външен, среден и вътрешен с почти еднаква ширина. Външният има дълбочина ров с двойни насипи, върху четирите ъгъла на които насипи са се намирали 4 укръпления. Като палисади върху насипите, тъй и всички вътрешни постройки на укръплението са били от дървен материал. Намрема са следи от изпечени и изгорени части от тия постройки. Каменни постройки въ укръплението не е имало. Само въ околните работи има каменен материал и тухла от разна природа и различен произход, както е случаен и с лагерът при Абоа.

Окопният насипи са направени от жеста глина, по на върха има насипи и от каменен материал. На много места и по трети реда окопи е употребена тухлата въ вид на настове от 2 до 4 реда на висота въ окопните насипи.

Разположението на лагера към северната му страна има за база стръмнината на Николицяската планина. Въ тази част влизат двете долини — Николицяската и Бадагската, обилните водни извори на които влизат въ чертата на лагера.

Югоизточната страна на лагера се пази от дълбокия долини Стайко и Нарята.

Югоизточно окопът пресича обилните водни долини с направление към Телица и Мейдан-кой.

Забеляват се следи от един канал, по който водит от вътрешността на лагера са се стичали въ външните ровове.

Въ своите издирвания г. Шкорпиал има въ помощ сина си Ирпичекъ и картографа при 3-а армия Десевъ.

Литературно-музикални забавления са дадени от учениците въ с. Конгасъ, Бабаданско, на 12 т. м. и от ония въ село Хаджиларъ, Тучанско, на 15 т. м. И двете забавления са били посветени отлично. Селските са останали възхитени и удивени от успеха, постигнат от децата нив за късото време, откакто са открити български училища въ селата нив.

Въ с. Конгасъ от волни пожертвования при забавлението са събрали 119 лв., от които 40 лв. за фондъ „Добруджа“ и 79 лв. за селското читалище „Стефанъ Карджия“. Въ с. Хаджиларъ са получили от входни билети 134 лв., които ще се употребят за издръжка на училището. Инициативата на учителите да уреждат такива забавления за населението е високо похвална.

Учители и учители, които желаят да учателствуват въ стара Добруджа през идната учебна година, да съобщат на училищния инспектор при Штаба на 3-а Армия точния си адресъ заедно съ следните сведения:

1. Какво образование имат, въ кое учебно заведение и кога са го получили;
2. Къде са учители през изтеклата учебна година или, ако не са учители, съ какво са се занимавали;
3. Ако са държали изпитъ за учителска правоспособност, какъв класъ като редовни учители им е даден въ България;
4. Ако са учители като постоянни, или временно, полицаенци, каква заплата са получавали.

Разкопките при село Русна-слава дадоха за резултат разкриването на една старинна черква съ три

отвара, форма базилика и съ мозаичен под. Намрема са и два храмове, от които единият около 3 1/2 м. дължина. По формите на самата черква и по намремите монети може да се заключи, че черквата е от епохата на Константин Велики, който, както се знае, е бил тракийски от мидийците, основателя на първата тракийска династия на Византийския престол.

По дадени указания и наставления от г. Шкорпиал разкопките при Русна-слава са извършени от занасни поручик адвокат Йеромонъ.

Подробното изследване и разкриване на намремите старини се отлага за по благоприятни времена.

За банкнотите въ Ромъния. По нареждане на съюзническото военно управление въ Ромъния, циркуларът на банкнотите на съюзните държави: Германия, Австро-Унгария, Турция и България въ окупиранията от съюзническите войски част от Ромъния, е забранена.

Единичното законо платежно сръбство въ окупирания Ромъния са повнати тия ромънски банкноти, издадени от Банка Женедала Ромъния въ Букурещ по нареждане на военното управление въ Ромъния.

Министерството на финансите, съвместно съ министерството на войната, комедантите и другите военноположенски органи въ окупиранията част на Ромъния ще преследват и изваждат всички дължители и частни лица, които са дължали да плащат за себе си или за трети лица материална облага, тайно изнасят от старите прѣдѣли на царството банкноти на В. Н. Банка и ги плащат въ окупиранията част на Ромъния, като заловенати у таква лица банкноти на В. Н. Банка въ окупирания Ромъния, що се конфискуват.

Дължностните лица могат да прѣвездат суми въ България сръбски ромънски банкноти, като и да обмениват банкнотите на В. Н. Банка съ тия на Банка Женедала Ромъния, само чрезъ интенданствата и клопа на В. Н. Банка въ Букурещ по установения за това редъ.

Търговия ли е това? Свидѣтели сме на единъ сраменъ обкръ на нуждещето се население. Няколко души нови търговци, които до прѣди войната са били бѣдни работници, станали търговци и се мъчатъ да натрупватъ богатства. Продаватъ ризиката по 25 лв. килограма, сода — по 30 лв., нищо и никакви басми — по 10 — 15 лв., една макар тикли копци — по 3 лв. 50 ст., едно тесте цигарени книжки — по 40 — 50 ст., една кутля цигари — по 1 лв. 60 ст., кутля кибритъ — по 40 — 50 ст. Въ тия високи цѣни се обрисувала алчността на тия бездушници. Време е да се турне край на тая срамна експлоатация на пуждащите се. Военните, гражданските и административните власти въ градовете и въ селата би трѣбвало да влизатъ въ ролята си и нормиратъ цѣните. Трѣбна да си сторятъ всичко, щото населението да почувствува смѣната на режима и управлението.

Театръ. Въ неделя, на 22 тог 9 ч. вечерта въ лѣтния театръ при училището св. „Кирилъ и Методий“, любители на театралното изкуство граждани и войници, ще прѣдставятъ многошумната пиеса на Ив. Вазовъ „Вориславъ“. Прѣдставлението ще се даде въ полза на народоспомагателния фондъ „Добруджа“. Въ ролята на Ив. Асѣвъ ще играе г. Писковъ, Анна — г-жа К. Масликова, Тамара — г-ца П. Иванова, Вориславъ — Т. Димитровъ. Останалите роли са разпределени между К. Господиновъ, Г. Бейковъ, Хр. Коловъ, Пантевъ, Чолаковъ, г-жа А. Никова и госпожичките: Т. Димитрова, М. Ариаднова и др. Режисира Т. Димитровъ.

Цѣни на мѣстата: резервирано мѣсто 5 лв., I м. 3 лв., II м. 2 лв. и III м. 1-50 лв. — Ученици и войници галерия, прави 50 стотинки.

За рибата. Отъ два мѣсеца насамъ въ града липсва риба. Наемателътъ на риболовното право, който е поелъ задължението да доставя и продава редовно въ града и селата опредѣлено количество риба, е отка-

залъ да изплати това си задължение, оправдавайки се, че му били правени грѣшки. И населението, на което се налага безмѣстни дни, отъ два мѣсеца не може да види риба.

Надѣятъ се, че властите, отъ които това зависи, ще направятъ нужното и облекчатъ положението на пуждащото се отъ естива храна население.

Паднаха болиди. На 19 тог, къмъ 7 часа сутринта въ село Хаджиларъ е било забѣлявано падането на единъ болидъ по надираление северозападно отъ сѣщното село. Въпрѣки слънчевата свѣтлина нѣтъ на болида е билъ очертанъ отъ широка опъсна слѣда въ продължение на повече отъ 5 минути, който постепенно почеза въ видъ на бѣлъ облакъ.

Секретарь-бирници държатъ общинитѣ въ гр. Махмудия и с. Кара-пасуфъ. Именитѣ качества на такива, да се обвържатъ къмъ казанитѣ общински управления. Мѣсечна заплата 150 лв.

Отъ с. Канлий, Островско, кметътъ и училищното настоятелство телеграфиратъ:

„Днесъ 15 юлий, празнувайки най тържествено откриването на българското училище въ селото нѣ, ние и нашиятъ дѣла манифестираме чувствата си на радост и вънторгъ. Въ нашия хубавъ край се чува вече родно слово, родна пѣснь.“

Войскови части въ помощ на полската работа. Съ окръжна телеграма М 31970 отъ 28 юний главната квартира е нареждала, началниците на всички войскови части, въ края на възможното, да дадатъ съдѣйствието на околното население за прибиране тая годишната реколта подъ ръководството на военните агрономи.

Народо-спомогателенъ фондъ „Добруджа“.

Прѣнесени отъ брой 7 лв. 48-550-60

Погрѣбно смѣтнати съ 1.667-50

Останатъ 46-883-10

Допълнително гр. Тулча.

Тодоръ Марковъ, Георги Поповъ и	
Елчо Станевъ по 100 лв.	300.—
Иванъ Асѣновъ	85.—
Петко Докчевъ	15.—
Стефанъ Игнатовъ	300.—
Пантелей Деневъ	200.—
Георги Сиромашки	500.—

Всичко . . лв. 48,303.10

Подписките продължаватъ.

Сумата отъ лева 1050 внесени отъ село Камберъ (Тучанско) е събрана отъ следните лица:

Братия Далакманови и Иванъ Елчевъ по 100 лв. Христо Юрдановъ и Вѣла Г. Микова по 50 лева; Колю Елчевъ 30 лв.; Ана Калчева и Стойна Маркова по 20 лв. Братия Ив. Атанасови 60 лв.; Михаилъ Георговъ, Алексъ Стапковъ, Илия Милевъ, Петко Милевъ, Петръ Георговъ, Петръ Кирчевъ, Стефанъ Стапковъ, Костадинъ Димитровъ, Неда Е. Георгова, Митко Михалевъ и Иванъ К. Коневъ по 20 лв.; Вѣлю Минчевъ и Михаилъ Ивановъ по 30 лева; Вѣл. Атанасовъ и Найдъ Нещевъ по 40 лв.; М. Б. Михалева, Петръ Янаковъ, Н. Николовъ, Петръ Дръновски, Маринъ Михалевъ, Юрданъ Георговъ, Василъ Пѣйчева, Иванъ Арфандиевъ, Димо Пѣйчевъ, Ив. Петковъ, Ст. Ив. Петковъ, Иванъ Атанасовъ, Костадинъ Петровъ, Петръ Стояновъ, Георги Пеневъ, Колю Димовъ, Иванчо Игнатовъ, Михалеви Игнатовъ, Стефанъ Костадиновъ, Атанасъ Костовъ, Иванъ Николовъ и Ст. И. Ивановъ по 10 лв.; Костадинъ Дръновски М. Колева по 15 лв.

Всичко отъ с. Камберъ е вписано 1050 лева. Вписани въ бр. 6.

чаль да прибѣгва за пѣлата до всички сръдства на хитростна общественна приспособеност.

24-а. Прѣзъ 1672—1679, както и прѣзъ 1683—1699 г., въ прѣме на нескончаемитѣ войни на турцитѣ съ Русия и Полша, които завършватъ съ мира при Карловицъ въ 1699 г., Бабадагъ става центъръ и операциона база на военните дѣйствия. Добруджа служи за обширенъ боевъ лагеръ на турцитѣ, като понася всички тяжести на тия войни и всички произволи, които ги съпровождатъ.

Прѣзъ 1709 г., по договоръ съ бабадагския сепаратеръ Юсефъ паша, хатманътъ на казанитѣ Мазепа минава и поселява Добруджа съ автономни права за своитѣ хора, сръбшу задължението да дава въ връже на война, военна помощ на турцитѣ противъ Русия. Тоя договоръ е билъ въ сила до 1828 г., когато казанитѣ измѣняватъ на договора въ полза на руситѣ.

Следватъ войнитѣ отъ 1711, 1717, 1737 и 1739, които свършватъ съ договора отъ Насаровицъ въ 1715 г. и тоя отъ Вѣлградъ 1739 г.

Голѣмата частъ отъ тяжеститѣ и нещастията отъ тия войни падатъ все върху Добруджа и въпрѣки това францускитѣ консулъ Реузени, пратенъ при татарски ханъ въ Крымъ прѣзъ 1750—1753 г., свидетѣлствува за доброто състояние на Добруджа. Той описва и показва като главни градове въ Добруджа: Сихистра, Тулча, Бабадагъ и Тимаровъ (?); а като голѣми пейни морски пристанища, той посочва: Мангалия, Кюстенджама Карахарманъ.

Въ 1769 г., турцитѣ обявяватъ война на руситѣ

и отъ тогава почватъ най страшнитѣ години за Добруджа, които завършватъ съ войната отъ 1828 г., отъ която тя излиза пълно разорена и опустошена. Турскитѣ фанатизми отъ една страна, рускитѣ разрушителности и изпачкажливост отъ друга, се напѣриварватъ, за да не остане нищо отъ нея. Добруджа се обръща въ пустиня, поле на моръ и погелница: отъ Черна-вода, Хърсово и Мачинъ до морето; и отъ Исакча до Добричъ не са останали освѣн изгорени сгради и опустошени полета.

Маршалъ Молткѣ е описва: „Истинска пустиня, която буди оудането у всѣкого, че такава може да се намира въ сръдата на Европа. Ако се сѣди за гостотата на населението ѝ по градовете, то не падмива 300 души на четиритѣ мили. Никѣдъ дори и въ селата, нѣма ни дървета, ни шубрици. Една непринателска колония, която би трѣбвало да прѣмине областта по централния ѝ път, трѣбвало би да се приготви за борба съ най голѣмитѣ лишения за едно разстояние отъ 50 мили. Селата не прѣдставляватъ особѣнъ купича отъ развалини. Кюстенджа брѣн само 40 души жители, Хърсово само 30 души, една трета частъ отъ селата, отбѣлявани въ картата, липсватъ съвършено. Войната е оставила пезаличии разрушителни слѣди въ Добруджа. Цѣлата страна отъ около 200 четвъртити легни съставляла една уния и печална пустиня, която не върватъ да има нѣто 20000 жители. Човѣкътъ, врагъ и гонителъ на човѣка, прокудилъ хората отъ тука за да обезпечи господството на животинитѣ. И нигдѣ азъ не съмъ сръщалъ такива грамадни силни

и дрѣзки орли, нѣкои отъ които азъ почти засѣгвахъ съ камшика си.“

Това са резултатитѣ, обаче, не само на войната отъ 1828 г., нѣ и на войнитѣ, които я прѣдшествуватъ, пачинали отъ 1768 г. отъ когато Добруджа става скѣпа, недоплакана жертва на неизброими и безподобии жестокости си неоправдани безчовѣчии и разорения, описани само въ едри прехи отъ маршала Молткѣ. Първата отъ тия войни е трагича 6 години, отъ 1768-1774 год.; втората—8 години, отъ 1784—1792 год.; третата 7 години, отъ 1806—1812 и четвъртата — 1 1/2 год. отъ 1828—1829 год.

И всичко това павица съ живота и нмота си добруджанскитѣ българинъ, духътъ на който въпрѣки войната отъ 1854, г. възресива въ ново потѣпалата въ кърви, развалини и пустошъ родина, за да дойде освободителната война съ новото за Добруджа робство — това на робска Ромъния.

За българския характеръ на Добруджа, прѣзъ периода на първитѣ дѣй войни, достатъчно говорятъ цитатитѣ отъ Гундулица и Макарий, които даваме по горѣ, както и фактътъ, че тая епоха обеса царуването на Селима 3-й, което оставя знаменито въ историчата, поради безпопачитѣ останки, запелета и прѣсѣдвания на българитѣ и поради върлуващата на кърджалии и далии; а за прѣзъ арѣмето на третата и четвъртата войни, тия отъ 1806—1812 и 1828 г., ний ще прибѣгнемъ пакъ до цитата отъ ромънски извори.—

Мартирологъ

на българи — добруджански граждани, които ромъните сж отвлѣкли като заложници и държатъ затворени въ салхани, затвори и открити плѣннически лагери при специаленъ мъчителски режимъ.

Продължение отъ брой 10.

а. Т. Ахмаджа (Тутраканс.)

- 4 Ахмедъ Х. Кемтеновъ 32 г.
- 5 Кадиръ Векпировъ 45 г.
- 6 Ниязъ Джембеновъ 50 г.
- 7 Мехмедъ Али Ходжа 18 г.
- 8 Аблясимъ Аблясимъ 50 г.
- 9 Х. Еминъ Х. Веленовъ 43 г.
- 10 Ахмедъ Джемленовъ 30 г.
- 11 Асанъ А. Абулгасфаръ 60 г.
- 12 Расимъ Д. Юсепеновъ 26 г.
- 13 Юмеръ Х. Новманъ 30 г.

с. Емиркюй (Тутраканс.)

- 1 Аметъ А. Номанъ 35 г.
- 2 Али Зекманъ 45 г.
- 3 Мехмедъ А. Ходжа 30 г.
- 4 Смаилъ Гарванлъ 45 г.
- 5 Фета Аметъ 65 г.
- 6 Ибраимъ А. Елиевъ 30 г.
- 7 Векпиръ А. К. Османъ 25 г.
- 8 Османъ А. Х. Мехмедовъ 25 г.
- 9 Исмаилъ А. Асановъ 50 г.
- 10 Тамръ Науфовъ 55 г.
- 11 Аметъ Х. Юмеровъ 35 г.
- 12 Якубъ Идирисовъ 63 г.
- 13 Салимъ А. Х. Юмеровъ 23 г.
- 14 Атинъ Н. Ибраимовъ 65 г.
- 15 Азизъ С. Челеби 17 г.
- 16 Илъ Ю. Ходжа 44 г.
- 17 Юсепъ М. Зекманъ 25 г.
- 18 Реджебъ О. Дана 60 г.
- 19 Юсепъ Р. Уста 59 г.
- 20 Адилъ Юсепеновъ 30 г.
- 21 Юсепъ Юсепеновъ 40 г.
- 22 Аметъ С. Смако 30 г.
- 23 Ефандъ О. Гана 20 г.
- 24 Марко Колевъ 30 г.
- 25 Колю Георгиевъ 30 г.
- 26 Димо Р. Илджовъ 23 г.
- 27 Росанъ Марковъ 50 г.
- 28 Гено Николовъ 35 г.
- 28 Николай Геновъ 25 г.

а. Пятраклий (Тутраканс.)

- 1 Вейтула А. Ману 30 г.
- 2 Афузъ Х. Мехмедовъ 45 г.
- 3 Касимъ Салимовъ 43 г.
- 4 Имеръ Мустафовъ 35 г.
- 5 Ахмедъ Зекерия 42 г.
- 6 Сабъкъ Х. Мехмедовъ 40 г.
- 7 Салимъ Ибраимовъ 48 г.
- 8 Салимъ Юсепеновъ 32 г.
- 9 Тамръ Тахировъ 52 г.
- 10 Сабла Абилевъ 30 г.
- 11 Теффикъ Смаиловъ 40 г.
- 12 Мусрефъ Ибраимовъ 46 г.
- 13 Реджебъ Калепинъ 55 г.
- 14 Асанъ Османовъ 45 г.
- 15 Георги Баскъ 36 г.
- 16 Алинъ Шабановъ 44 г.
- 17 Желмъ Никитовъ 23 г.
- 18 Аметъ Адемевъ 22 г.
- 19 Казимъ Руфатовъ 22 г.
- 20 Салимъ Абилевъ 20 г.
- 21 Салимъ Ахмедъ 20 г.
- 22 Тодоръ Баскъ 60 г.
- 23 Тодоръ Миховъ 45 г.
- 24 Даудъ Даудовъ 45 г.

с. Бомалкюй (Тутраканс.)

- 1 Кемалъ А. Вейтуловъ 18 г.
- 2 Мустафъ А. Юмеровъ 30 г.
- 3 Салимъ А. Иманъ 32 г.
- 4 Асанъ А. А. Салимовъ 25 г.
- 5 Адилъ „ „ 12 г.
- 6 Асанъ Х. Салимовъ 55 г.
- 7 Маринъ Н. Колевъ 34 г.
- 8 Илми Н. Станчевъ 22 г.
- 9 Митко Р. Митковъ 22 г.
- 10 Михаилъ Петровъ 36 г.
- 11 Атанасъ И. Рамковъ 37 г.

с. Арабаджиларъ (Тутрак.)

- 1 Болъ Христофъ 30 г.
- 2 Михаилъ Петровъ 32 г.
- 3 Минчо Христофъ 20 г.
- 4 Петръ Колевъ 10 г.

- 5 Арифъ Османовъ 28 г.
- 6 Юмеръ Салимовъ 20 г.
- 7 Ахмедъ О. Шайтанъ 18 г.
- 8 Мехмедъ С. Чаушовъ 38 г.
- 9 Абилъ С. Чаушовъ 18 г.
- 10 Тахиръ Ибраимовъ 30 г.
- 11 Османъ К. Османовъ 35 г.
- 12 Реджебъ Мехмедовъ 50 г.
- 13 Науфъ Х. М. Ахмедовъ 55 г.
- 14 Салимъ Н. Юмеровъ 35 г.
- 15 Исмаилъ Хановъ 45 г.
- 16 Ханза И. Хасановъ 60 г.
- 17 Х. Мехмедъ Х. Ахмедовъ 65 г.
- 18 Реджебъ Салимовъ 38 г.
- 19 Еюбъ Юсепеновъ 25 г.
- 20 Мустафъ Мустафовъ 36 г.
- 21 Салимъ Х. Мустафовъ 55 г.
- 22 Ахмедъ С. Уста 27 г.
- 23 Салимъ К. Ибраимовъ
- 24 Юсепъ Имановъ 35 г.
- 25 Реджебъ С. Абтинъ 25 г.
- 26 Хасанъ А. Касимъ 35 г.
- 27 Ибраимъ А. Касимъ 31 г.
- 28 Мустафа Х. Имановъ 40 г.
- 29 Райчо Имановъ 38 г.
- 30 Стоян Димитровъ 23 г.
- 31 Илмъ Даудовъ 18 г.
- 32 Науфъ Рустемовъ 18 г.
- 33 Али Ю. Гарванлъ 33 г.
- 34 Арифъ Хасановъ 25 г.
- 35 Мехмедъ И. Чаушъ 35 г.
- 36 Мустафа Науфовъ 40 г.
- 37 Махмудъ Шакировъ 36 г.
- 38 Тодоръ Пенатовъ 52 г.
- 39 Халимъ Зекерия 25 г.
- 40 Шакиръ Хасановъ 19 г.
- 41 Адемъ Османовъ 36 г.
- 42 Османъ Адемевъ 12 г.
- 43 Шефкетъ Имановъ 38 г.
- 44 Халимъ Х. Касимъ 15 г.
- 45 Юрданъ Иманъ 38 г.
- 46 Назие Трифоновъ 32 г.
- 47 Мехмедъ Мустафовъ 17 г.
- 48 Халимъ Османовъ 16 г.

- 49 Киркоръ Стефановъ 16 г.
- 50 Иванъ Христофъ 26 г.
- 51 Петръ Попановъ 30 г.
- 52 Х. Халимъ Х. Хасановъ 65 г.
- 53 Салимъ Х. Асановъ 17 г.
- 54 Ахмедъ Ю. Ниязъ 32 г.
- 55 Юсепъ Ахмедовъ 17 г.
- 56 Реджебъ И. Иманъ 28 г.
- 57 Мустафа Юсепеновъ 17 г.
- 58 Мухаремъ Мустафовъ 28 г.
- 59 Рамизъ Х. Халимовъ 35 г.
- 60 Илмъ Науфовъ 52 г.

с. Саревскларъ (Тутраканс.)

- 1 Лалу Петковъ 60 г.
- 2 Костадинъ Малевъ
- 3 Дечко Петровъ 38 г.
- 4 Станю Дончевъ 35 г.
- 5 Иванъ Поповъ 50 г.
- 6 Станю Милчевъ 38 г.
- 7 Димитръ Гапчевъ 22 г.
- 8 Иванъ К. Николовъ 30 г.
- 9 Петко Върбановъ 19 г.
- 10 Варбанъ Савчевъ 30 г.
- 11 Петръ Пачевъ 34 г.
- 12 Николай Пачевъ 30 г.
- 13 Николай Г. Пачевъ 19 г.
- 14 Калчо Симеоновъ 40 г.
- 15 Станю Добревъ 55 г.
- 16 Христо Продановъ 26 г.
- 17 Василъ Тодоровъ 18 г.
- 18 Петръ Киневъ 22 г.
- 19 Николай Дончевъ 16 г.
- 20 Николай Христофъ 26 г.
- 21 Христо Ивановъ 30 г.
- 22 Георги Ивановъ 22 г.
- 23 Тодоръ Ивановъ 18 г.
- 24 Ради Ивановъ 15 г.
- 25 Нехо Миховъ 50 г.
- 26 Стоянъ Ивановъ 27 г.
- 27 Петръ Николовъ 13 г.
- 28 Цоню Генчевъ 60 г.
- 29 Савчо Поповъ 19 г.

Слѣдва.

Забѣлка. Упомянати сж всички общини и частни лица, които забѣлжаватъ грѣшки и оmissions въ списъците да ги съобщаватъ въ редакцията.

ОБЯВЛЕНИЯ

ВЪ КНИЖАРНИЦАТА

„ХРИСТО ВОТЕВЪ“ ВЪ ВАРНА, ул. „Ц. ВОРНОВЪ“

ПОСТОЯННО ПРИСТИГАТЪ И СЕ НАМИРАТЪ:

Илюстровани картички отъ разни художествени галерии отъ по 10, 15 и 20 стот. На войници, които знаятъ въ повече, се прави особа отстъпка.

Художествени картини отъ най-извѣстни художествени галерии, които струватъ отъ 50 ст. до 10 лв. едната. Порцеланови и шифоновани вази и статуи отъ най-извѣстнѣ фабрики въ Германия и Австрия.

Всички канцеларски и ученически потреби; български и нѣмски учебници и книги за четене; читалки, смѣтальници и отечественолюбива, които продаватъ съ 50% отстъпка.

Обръщамъ вниманието на интересувашитъ, че картичките, картините, статуите, вазите и другитъ хребели се получаватъ направо отъ странство, подбрани на самото място отъ особено лице, изпратено специално за тази цѣль.

Заинтересовани за печатница и книгоизданица, могатъ да се обръщатъ съ запитване къмъ книжарницата ми. Намира се за продажъ голѣма печатарска машина и американска съ комплектъ букви и украшения. Както машините, тъй и буквите сж почти нови, неупотребявани. Книгоизданицата се състои отъ 15 голѣми и малки машини съ принадлежноститъ имъ.

3—10 Съ почта: Н. П. Икономовъ.

ТУЛЧАНСКА СЪВѢЩАРИЦА ВЪ БАБАДАГЪ

на ИВАНЪ ИВАНОВЪ

продава всички видове черковни свѣци.

Издание на фондъ „ДОБРУДЖА“.

КНИЖЕНЪ СКЛАДЪ

при

ВОЕННАТА ПЕЧАТНИЦА ВЪ ГР. БАБАДАГЪ

ВЪ СКАДА СЕ ПРОДАВАТЪ СЛѢДНИТЕ КНИГИ И КАРТИНИ:

I. Учебници.

1. Букваръ и първа четивка отъ Иванъ Самарджиевъ ж. 0.80
2. Букваръ и първа четивка отъ Н. Докторовъ и М. Влайковъ 1.00
3. Читалка за II отдѣл, отъ Г. Балтаджиевъ 0.80
4. Читалка за III отдѣл, отъ сѣмъ автори 0.80
5. Читалка за II отдѣл, отъ М. и Т. Влайкови 0.80
6. Читалка за III отдѣл, отъ сѣмъ автори 0.90
7. Отечественна за III отдѣл, отъ Алек. Нормановъ и Ефр. Имановъ 0.70
8. Отечественна за III отдѣл, отъ Д. Чолаковъ 0.50
9. Отечественна за IV отдѣл, отъ сѣмъ автори 0.80
10. Езиковни упражнения за II отдѣлене отъ К. Карагелевъ и Н. Н. Петлевиковъ 0.50
11. Българска история за III прогим. класъ отъ Г. Баждаровъ 2.00

II. Рѣководства за учители.

1. Практиката на прѣвъ първата учебна год. отъ Д-ръ В. Мановъ и Ин. Кръстевъ 3.00
2. Практиката на прѣвъ втората учебна год. отъ сѣмъ автори. Часть I и II 2.00
3. Сборникъ за дѣтски забавления Томъ I и II 3.00
4. Вечеринки и утра. Отъ Ин. Ст. Андрейчинъ 3.00

III. Карти и картини.

1. Ликътъ на Н. В. Царя Но. 1 3.00
2. Ликътъ на Н. В. Царя Но. 2 3.00
3. Царъ Аспарухъ 2.50
4. Христо Витевъ 2.50

5. Иларионъ Макариополски 2.50
 6. Петко Славейковъ 2.50
 7. Василъ Левски 2.50
 8. С. Раковски 2.50
 9. Д. Карагелевъ 2.50
 10. Хаджи Димитръ 2.50
 11. В. Г. Априловъ 2.50
 12. Константинъ Миладиновъ 2.50
 13. Историческа карта на България съ ликоветъ на бълг. царе. Отъ В. Антоновъ 6.00
- Стѣнки и дѣтски календари, тетрадки, моливи и др.

ПОТРѢБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ

„ЗАДРУГА“ ВЪ ГР. ТЪРНОВО

Диръ да купи въ голѣми и малки доставки:

1. Вѣсковъ видъ колонналь.
2. Дърва и дървенъ кюмюръ.
3. Яйца, медъ и др. земеделскоски продукти.
4. Обуща и манифактурни стѣки.

Желае да влѣзе въ постоянни сношения съ другитъ кооперации въ царството за размяна на стоки. Подробни оферти придружени съ мостри, да се изпращатъ на адресъ на Кооперацията въ гр. В. Търново.

3—5

ИВАНЪ Ж. ИВАНОВЪ — БАБАДАГЪ

Настоятель на всички български пѣстници и

СКЛАДЪ

на канцеларска хартия и училищни потреби.

Директоръ: Драгомиръ Пачовъ.

Военна печатница — Бабадагъ